

El CAT cedeix el polvorí de Leticia a l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant per a usos socio-culturals

18 d'abril de 2016

C.I.F. P-4300002-E

- Serà el punt neuràlgic d'una visita per les fortificacions de les línies defensives de la Guerra Civil del Coll de Balaguer
- S'hi realitzaran itineraris educatius i dirigits al públic general

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, 18.04.2016.- A iniciativa del Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT) i mitjançant un conveni de cessió d'ús amb l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, el CAT cedeix al consistori del municipi l'ús de part de la finca per on discorre la variant de canonada principal al seu pas pel Coll de Balaguer, on està situat el polvorí de Letícia. Aquesta cessió es produeix amb l'objectiu que el polvorí de la Guerra Civil, ubicat en aquesta finca, aculli activitats socio-culturals per tal de donar a conèixer als ciutadans el patrimoni històric, de memòria històrica i cultural del poble.

L'acord s'ha materialitzat amb la signatura del conveni per part del president del CAT, Antoni Huber; i l'alcalde de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, Alfons Garcia. En l'acord s'especifica que, tot i la seva cessió parcial d'ús i accés, el Consorci d'Aigües de Tarragona continua mantenint la propietat de la finca on s'ubica el polvorí de Letícia, el qual figura com a Bé Cultural d'Interès Local.

Context

El Consorci va adquirir la propietat de la finca per construir el dipòsit i conduccions on es troba l'esmentat polvorí per a poder realitzar el "*Projecte de reforç de la conducció principal. Tram: Túnel del Coll de Balaguer*". L'objectiu de les obres realitzades al terme de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant va ser la construcció d'un traçat alternatiu de la canonada principal de la xarxa de distribució de l'aigua potabilitzada a la planta de l'Ampolla, una obra estratègica que reforça i contribueix a assegurar la fiabilitat del sistema i garantir la qualitat i quantitat d'aigua als consorciats. Les obres al Coll de Balaguer es van finalitzar el passat 3 de desembre del 2015.

Durant les obres d'aquest projecte, el CAT es va encarregar de recuperar aquest entorn, netejant i adequant l'espai al voltant i les pròpies galeries i dependències que conformen el polvorí de Letícia, emplaçat al Pla de l'Albercoquer, el qual està excavat a la roca molt a prop del nou dipòsit regulador d'aigües. Per altra banda, el CAT també va encarregar a l'empresa STOA, amb experiència en projectes de recuperació de memòria històrica, l'elaboració de les propostes dels diferents itineraris a realitzar en aquest espai, material gràfic i didàctic, els panells informatius, el desenvolupament de la pàgina web www.fortalesainvisible.org, així com també una petita esplanada amb

una pèrgola de fusta i bancs per fer les explicacions inicials de les diferents visites previstes.

El projecte

El polvorí de Leticia del Pla de l'Albercoquer serà el punt d'inici dels espais visitables, i el punt d'acolliment per a la visita del conjunt de fortificacions conservades de la Guerra Civil que es despleguen al llarg del Coll de Balaguer.

El projecte, anomenat *El Coll de Balaguer: La fortalesa invisible*, incideix en la construcció dels sistemes defensius en aquest indret durant la guerra, i la conseqüent transformació que va causar en el paisatge.

El títol del projecte –*El Coll de Balaguer: La fortalesa invisible*– fa referència al sistema de fortificacions, imperceptibles a primer cop d'ull, que conformen les diferents instal·lacions republicanes situades al llarg del Coll de Balaguer. I és que per identificar les construccions militars cal prestar molta atenció i observar detingudament l'entorn, ja que es van dissenyar amb la voluntat de camuflar-se en la natura.

En un primer moment només es mostrarà al públic una petita selecció dels elements que podran ser visitables, entre els quals tindrà una gran importància l'espai recuperat pel CAT, el polvorí de Leticia, que serà el punt neuràlgic de la visita. La incorporació d'altres elements accessibles es farà a mesura que es consolidi el projecte. Els espais que s'obrin al públic se sotmetran a tasques de senyalització i comunicació, a més de les bàsiques de conservació i manteniment.

Propostes d'itineraris pel públic general

El projecte compta amb diverses propostes d'itineraris generals. Per exemple, hi ha una proposta de realitzar una ruta per al públic general, o en grups reduïts, en què cada visita se centri en un tema específic de la Guerra Civil. També es preveuen les visites per al públic familiar i, més concretament, per a infants i persones de la tercera edat, dinamitzades amb animacions que recreïn aspectes concrets del període del conflicte.

Com a propostes més acotades en temps i tipus de públic també s'estudia fer un programa d'activitats per als períodes de vacances escolars d'estiu i de Nadal, o per al públic d'estiu; també un programa d'activitats per a diades especials, vinculades al calendari local i a la història de la Guerra Civil espanyola.

Per altra banda, es proposa fer un programa de visites especialitzades, amb sessions de formació impartides per experts –xerrades, debats, conferències, etc.– dirigides a professionals de l'ensenyament, estudiants universitaris o públic general interessat. Per últim, també es proposa fer activitats culturals, educatives i turístiques, com per exemple excursions, actes d'homenatge o jornades de debat, les quals posen en valor el patrimoni memorial.

Propostes d'itineraris educatius

Pel que fa a les propostes educatives, es preveu que es facin visites-taller per a grups escolars adaptades als diferents nivells educatius, que es duran a terme des del setembre fins al juny, amb reserva prèvia. Tindran com a punt de partida el polvorí de Letícia i inclouran treballs 'in situ', en el jaciment arqueològic, així com diverses activitats d'ensenyament i aprenentatge. L'activitat es realitzarà a partir d'una maleta didàctica, amb petites reproduccions en miniatura, recursos primaris i secundaris, un dossier per al docent i diversos exercicis que permetran relacionar els objectes d'aquesta maleta amb el període històric de la Guerra Civil i el Coll de Balaguer.

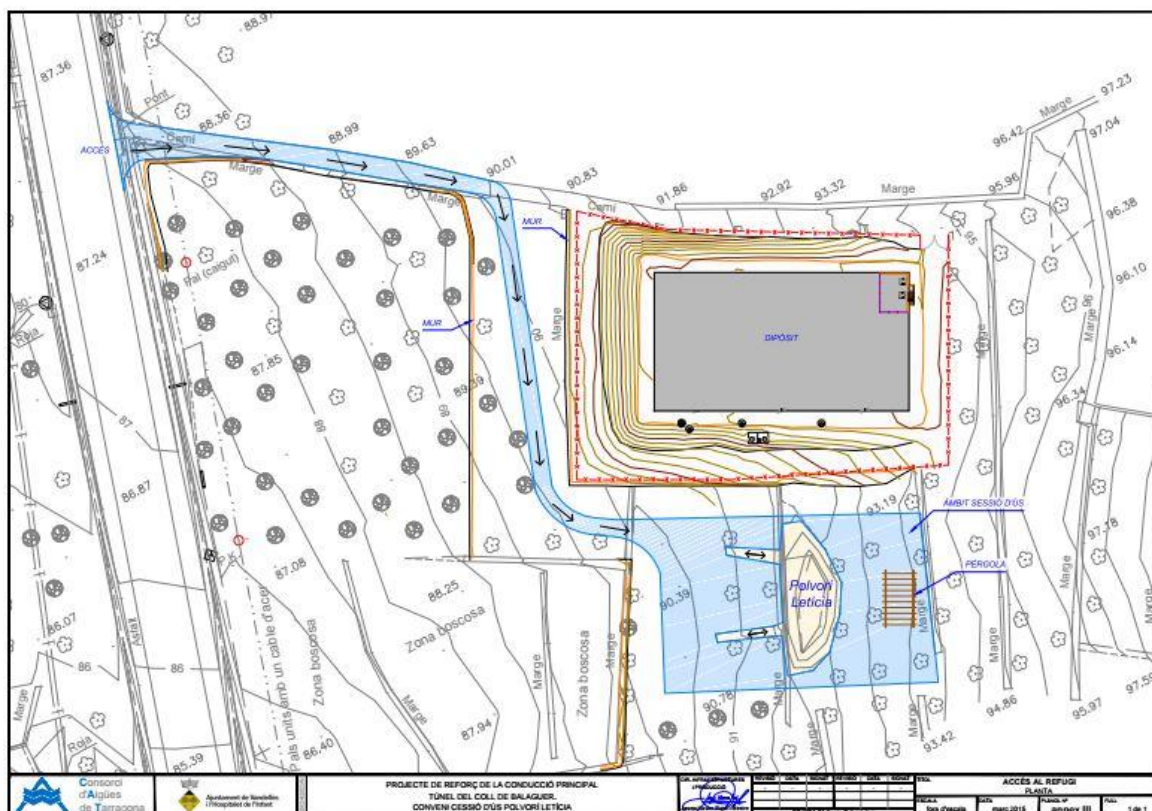
En el cas dels cursos de Primària es proposa realitzar visites-taller d'una durada màxima de dues hores. En primer lloc, i a la zona superior del polvorí adequada a l'efecte, en una pèrgola de fusta i bancs, es farà una introducció històrica dels successos de la Guerra Civil que van tenir lloc al Coll de Balaguer, i es plantejaran exercicis d'observació i recreació històrica. En acabat, els alumnes visitarien l'interior del polvorí en grups reduïts. La resta d'estudiants, mentre, podran realitzar jocs a la part superior tot esperant el seu torn. Finalment, pels cursos de Primària també es proposa realitzar visites teatralitzades, de la mà d'un personatge ambientat en la Guerra Civil.

La proposta de la visita-itinerari per als alumnes de Secundària consisteix en una activitat de 3 hores que comenci amb la visita al polvorí de Letícia i a altres punts propers. Per finalitzar, es pot fer un treball per grups sobre la jornada i posar-ho en comú a les aules. A més, també es proposa la possibilitat de fer una activitat específica per al Crèdit de Síntesi, a partir d'un dossier amb informació més extensa. Els alumnes haurien de realitzar un treball relacionat amb la visita a les fortificacions, que després presentarien davant dels companys, a l'aula.

Les visites-itinerari per als alumnes de Batxillerat es proposa que siguin iguals que les d'Educació Secundària, però amb l'elaboració d'un treball individual sobre algun dels continguts tractats en l'activitat. Per altra banda, l'equip d'educadors que gestioni les visites podria assessorar o tutoritzar el treball de recerca d'aquells estudiants que tractessin la Guerra Civil o temes d'història local.

A part de les activitats realitzades al mateix polvorí, també es proposa fer una xerrada a les aules, realitzada per experts, per als grups de Secundària i Batxillerat uns dies abans de la visita. No s'han realitzat propostes d'activitats per a grups d'Educació Infantil, ja que per les característiques del jaciment no és aconsellable.

Totes les visites guiades, tant per públic general com de caràcter educatiu, es realitzaran seguint els itineraris previstos i marcats en el següent plànol:

Entrega del material didàctic

La signatura d'aquest conveni es complementa amb el lliurament del material didàctic que fa el CAT a l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant. Aquests components didàctics els ha elaborat **l'empresa STOA, que serà l'encarregada d'efectuar el desenvolupament de les diverses activitats socio-culturals al polvorí de Leticia?????**. A més, i de forma simbòlica, també es fa entrega de les claus de les dues portes d'accés al polvorí.

El CAT entrega dos maletins metàl·lics, que contenen una Tauleta SAMSUNG SM-

T230, una cinta mètrica, una brúixola, un dossier - guia didàctica, un plànol plastificat

de les fortificacions de la Guerra Civil al Coll de Balaguer, un plafó de metacrilat amb la planta del polvorí, un joc de 12 làmines plastificades, un joc de dos plafons de metacrilat amb la ubicació del polvorí el 1945 i el 2014 i un joc de retoladors .

Per altra banda, també entrega dues bosses-sac, que contenen 15 cascs SALEWA ajustables amb dos llums frontal tipus led i un estoig amb 48 piles de reposició pel llum frontal del casc, dues llanternes de mà tipus led, dos cables USB per a carregar les llanternes i un joc de claus corresponents als panys dels accessos al refugi.

Conclusions

Amb la cessió d'ús per part del Consorci d'Aigües de Tarragona a l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant de part de la finca on s'ubica el polvorí de Letícia, el CAT demostra, un cop més, el seu compromís amb el territori i la importància que atorga al patrimoni natural, cultural, històric i ambiental.

Per la seva banda, l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant posa de relleu la importància de les restes històriques de la Guerra Civil existents a l'entorn del Coll de Balaguer, les quals estan en procés de catalogació, i vol protegir-les i potenciar-les en l'àmbit tant cultural com turístic. Tot i aquesta cessió per a usos socio-culturals, el CAT podrà organitzar visites pel seu compte en aquesta finca per divulgació d'aquest patrimoni cultural recuperat.